

АХБОРОТ
«Uzbekistan Airways» АЖ ходимлари (борткузатувчилари) ўртасида
ўтказилган социологик сўров натижаларига кўра
(Тошкент шаҳри, 2025 йил декабрь - 2026 йил январь)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2025 йил 21 апрелдаги “Давлат органлари ва ташкилотларининг Коррупцияга қарши ички назорат бўлинмалари мустақиллигини таъминлаш ва фаолияти самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-147-сон қарори талаблари, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатасининг коррупцияга қарши курашиш фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича топшириғи ижросини таъминлаш мақсадида (2025 йил 21 апрелдаги ПҚ-1477-сон қарорига асосан киритилган) 23.10.2025 йилдаги 02-1557-сон), шунингдек, Сизнинг рухсатингиз билан (12.11.2025 йилдаги 7.3/103-сон) Коррупцияга қарши ички назорат хизмати томонидан “Uzbekistan Airways” АЖ ходимлари ўртасида авиакомпаниянинг турли фаолият йўналишлари бўйича коррупциявий хавф-хатарлар ва коррупцияга қарши курашиш ишларининг самарадорлиги бўйича аноним сўровнома ўтказилмоқда.

Шундан келиб чиқиб, 2025 йил декабрь - 2026 йил январь ойларида Авиакомпаниянинг Борткузатувчилар хизмати департаментининг 260 нафар ходими ўртасида аноним сўровнома ўтказилди. Сўров шакли - очик ва ёпиқ саволларни ўз ичига олган аноним электрон сўровнома.

Сўровноманинг асосий мақсади - коррупциявий хавф-хатарлар даражасини баҳолаш, ходимлар томонидан коррупцияга қарши чораларни қабул қилиш, муаммоларни аниқлаш.

Ижтимоий сўровнинг вазифалари ходимларнинг коррупцияга қарши сиёсатдан хабардорлик даражасини ва коррупция хавфи юқори бўлган жараёнларни аниқлаш; қондабузарликлар ҳақида хабар бериш каналларига бўлган ишонч даражасини баҳолаш; коррупцияга қарши тизимли такомиллаштириш бўйича таклифлар олишдан иборат.

Олинган аноним жавоблар асосида таҳлилий маълумотлар тайёрланди. Жумладан:

1. Сўров натижаларининг умумий тавсифи.

Ўтказилган сўров натижаларига кўра, респондентлар орасида аёллар устунлик қилиши аниқланди, уларнинг улуши 84,6%, эркаклар эса 15,4 % ташкил этди.

Ёш таркиби таҳлили шуни кўрсатдики, респондентларнинг энг катта улуши - 53%, 18 ёшдан 25 ёшгача бўлган ходимлардир. 26 ёшдан 40 ёшгача бўлганлар - 27,7%, 41 ёшдан 60 ёшгача бўлганлар 16,5% ташкил этди. 60 ёшдан ошган респондентларнинг улуши 3% дан камни ташкил этди.

Иш стажига кўра, сўров иштирокчиларининг аксарияти (64,6%) бир йилдан уч йилгача иш стажига эга бўлган ходимлар бўлиб, учдан бир қисми - 32,7% бир йилдан кам иш стажига эга бўлган ходимларга тўғри келади. Беш йилдан ортиқ иш стажига эга бўлган ходимлар улуши 35,4% ни ташкил этди.

Борткузатувчилар хизмати департаменти ходимлари ўртасида ўтказилган сўровнома натижаларининг таҳлили шуни кўрсатдики, ўтказилган сўровнома ходимлар орасида нисбатан кичик иш стажига эга бўлган ходимларнинг ёшлар тоифаси устунлик қилади деган хулосага келиш имконини беради. Респондентларнинг ярмидан кўпи 25 ёшгача бўлиб, деярли учдан икки қисми уч йилдан кам иш стажига эга, ходимларнинг катта қисми эса Авиакомпанияда бир йилдан кам ишлаган. Ходимларнинг бундай тузилиши ёш ва яқинда ишга қабул қилинган ходимлар улушининг юқорилигидан далолат беради, бу эса корпоратив этика ва коррупцияга қарши сиёсат масалалари бўйича тизимли ахборот ва таълим ишларига бўлган эҳтиёжни объектив равишда оширади.

Борткузатувчилар хизмати департаменти ходимлари ўртасида ўтказилган сўровнома натижаларининг таҳлили шуни кўрсатдики, ўтказилган сўровнома ходимлар орасида нисбатан кичик иш стажига эга бўлган ходимларнинг ёш тоифаси устунлик қилади деган хулосага келиш имконини беради. Респондентларнинг ярмидан кўпи 25 ёшгача бўлиб, деярли учдан икки қисми уч йилдан кам иш стажига эга, ходимларнинг катта қисми эса Авиакомпанияда бир йилдан кам ишлаган. Ходимларнинг бундай тузилиши ёш ва яқинда

ишга қабул қилинган ходимлар улушининг юқорилигидан далолат беради, бу эса корпоратив одоб-ахлоқ ва коррупцияга қарши сиёсат масалалари бўйича тизимли ахборот ва таълим ишларига бўлган эҳтиёжни объектив равишда оширади.

2. Борткузатувчилар хизмати департаменти ходимларининг коррупцияга қарши корпоратив сиёсатдан хабардорлик даражаси.

Ўтказилган сўров натижаларига кўра, Борткузатувчилар хизмати департаменти ходимларининг аксарияти Корпорацияга қарши курашиш масалаларини тартибга солишчи Компания ички ҳужжатларидан хабардор эканлиги аниқланди. Шундай қилиб, респондентларнинг 93,5 % Авиакомпанияда Коррупцияга қарши курашиш сиёсати, Манфаатлар тўқнашувини бошқариш тўғрисидаги низом ва Корпоратив ахлоқ кодекси мавжудлигини билишини тасдиқлади.

Шу билан бирга, ходимларнинг 82,3% кўрсатилган ҳужжатларнинг мазмуни билан танишганликларини, шу жумладан ишга қабул қилишда имзо қўйиш тартиб-таомиллари доирасида танишганликларини таъкидладилар. Бундан ташқари, респондентларнинг 85 % Авиакомпаниянинг коррупцияга қарши ҳужжатларидан (сиёсат, кодекс, низомлар ва бошқа меъёрий ҳужжатлар) қардан фойдаланиш мумкинлигини билишини таъкидлади.

Хабардорлик даражасининг таҳлили шуни кўрсатдики, ходимларнинг аксарияти Компанияда коррупцияга қарши курашиш масалаларини тартибга солишчи ички ҳужжатлар мавжудлигини билади, шунингдек, уларнинг жойлашуви ва улар билан танишиш имкониятлари ҳақида тасаввурга эга. Шу билан бирга, респондентларнинг қарийиб ярими коррупцияга қарши комплаенс тизимининг ишлаши учун қайси бўлинма ва қайси мансабдор шахслар масъул эканлиги ҳақида етарли маълумотга эга эмас. Бу ташкилот ичида комплаенс-назоратни амалга оширувчи бўлинмаларнинг роли ва вазифалари бўйича етарли даражада мулоқот йўқлигидан далолат бериши мумкин.

3. Коррупциявий хавф-хатарларни қабул қилишни баҳолаш.

Ўтказилган сўров натижаларига кўра, сўралганларнинг аксарияти (89,2%) таклиф, ишора ёки босим кўринишидаги коррупция ҳолатларига дуч келмаганликларини маълум қилишди. Бўлинмаларда коррупциявий хавф-хатарлар мавжудлиги ҳақидаги саволга респондентларнинг 58,8% илгари бундай хавф-хатарларни баҳоламаганликларини таъкидладилар. Шу билан бирга, респондентларнинг 10,8% ушбу саволга жавоб беришга қийналган.

Коррупциявий хавф-хатарларни қабул қилиш бўйича сўров натижалари шуни кўрсатадики, ходимларнинг аксарияти ўз касбий фаолиятида коррупция ҳолатларига дуч келмаган. Бироқ, респондентларнинг катта қисми коррупциявий хавф-хатарларни мустақил равишда баҳоламаган ёки уларнинг даражасига аниқ баҳо беришга қийналади.

4. Хабардор қилиш тартиблари ва ишонч каналлари.

Сўров натижаларига кўра, ходимларнинг 72,3% эҳтимолий қоидабузарликлар ҳақида хабар беришнинг мавжуд каналлари, жумладан, ишонч телефони, электрон почта ва комплаенс хизмати ходимларига мурожаат қилиш имконияти ҳақида хабардор эканлиги аниқланди.

Хабарларни кўриб чиқишнинг махфийлигига бўлган ишонч даражасини баҳолашда респондентларнинг 57,3% келиб тушаётган маълумотлар махфий ва аризачилар учун салбий оқибатларсиз кўриб чиқишига ишонч билдирган. Шунинг ҳам таъкидлаш керакки, сўров иштирокчиларининг 63,5% амалдаги ҳуқуқбузарликлар тўғрисида хабардор қилиш тизимини самарали деб баҳолайди. Қоидабузарликлар тўғрисида хабардор қилиш каналларининг ишлашини баҳолаш ходимларнинг эҳтимолий қоидабузарликлар тўғрисида хабар беришнинг мавжуд механизмларидан хабардорлик даражаси етарлича юқори эканлигини кўрсатади.

5. Одоб-ахлоқ ва ҳуқ-атвор стандартлари.

Ўтказилган сўров натижаларига кўра, ходимларнинг 45,5% илгари коррупцияга қарши сиёсат ва корпоратив одоб-ахлоқ масалалари бўйича ўқитилган (тренинглар, семинарлар), респондентларнинг 17,3% эса жорий йилда тегишли ўқитишдан ўтган. Шу билан бирга, сўралганларнинг 37,3% бундай таълим тадбирларида иштирок этмаганликларини таъкидладилар.

Социологик сўров натижаларига кўра:

- “Ўқув-машғулотлар маркази” МЧЖ базасида борткузатувчиларни дастлабки тайёрлаш ўқув дастурларига “Uzbekistan Airways” АЖда коррупцияга қарши курашиш тизимини жорий этиш ва манфаатлар тўқнашувини бошқариш бўйича алоҳида ўқув курси киритилди. Коррупцияга қарши ички назорат хизмати томонидан тренинглар ўтказилмоқда.

- борткузатувчиларда коррупциявий хавф-хатарларни ўз вақтида аниқлаш ва олдини олиш бўйича профилактика ишларини давом эттириш ва чора-тадбирлар ишлаб чиқиш.

Кузатув Кенгаши
Коррупцияга қарши ички
назорат хизмати бошлиги

Р.Р.Абдуллин